

Aan de Gemeenteraad van Huizen

Onderwerp: beantwoording raadsvragen D66 over sit-in op gemeentehuis

Huizen: 10 februari 2025

Uw brief van: 23 januari 2025

Nummer Z390091

Uw kenmerk:

Bijlagen: -

Bij beantwoording van deze brief, graag datum, nummer en onderwerp vermelden.

Geachte leden van de Raad,

Op 23 januari jongstleden ontvingen wij de door de fractie van D66 ingediende raadsvragen naar aanleiding van de wekelijkse sit-ins op het gemeentehuis. De beantwoording van de vragen vindt plaats overeenkomstig artikel 6.6 lid 4 van het Reglement van Orde 2024.

De fractie van Leefbaar Huizen heeft ook schriftelijke raadsvragen ingediend over de wekelijkse sit-in. De beantwoording daarvan is geagendeerd onder punt 5.3 voor de raadsvergadering van 13 februari aanstaande.

Vraag 1. en 2.

- Deelt u de mening dat er voorafgaand of tijdens de twee demonstraties in het gemeentehuis nog geen begin van een legitieme reden of grond was om deze demonstraties te beperken, laat staan te verbieden of te beëindigen?
- Deelt de portefeuillehouder de kwalificatie “de eerste uitglijder van het nieuwe jaar”? Of deelt u de mening van D66 Huizen dat het toestaan van een demonstratie in het gemeentehuis, onder de ordelijke omstandigheden zoals die plaatsvonden op 8 en 17 januari 2025, niets meer of minder is dan het juridisch correct toepassen van de Grondwet, het EVRM en de WOM, en het uitvoeren van de democratische plicht van de burgemeester?

Antwoord op 1 en 2:

Vanwege het fundamentele karakter van en belang voor de rechtsstaat komt een grondrecht als het demonstratierecht een hoge mate van bescherming toe. Uitgangspunt is dat een betoging doorgang moet kunnen vinden, waarbij de burgemeester verantwoordelijk is voor het eerbiedigen, beschermen en faciliteren van de demonstratie en zich niet met de inhoud ervan mag bemoeien (artikel 5 lid 3 Wet openbare manifestaties, WOM). De wetgever heeft bepaald dat de burgemeester alleen regels (beperkingen en voorschriften) kan stellen bij een demonstratie om de gezondheid te

beschermen, om ernstige verkeerschaos tegen te gaan of om wanordelijkheden te bestrijden of te voorkomen. De op te leggen beperkingen en voorschriften moeten voldoen aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Op grond van de Wom wordt het gemeentehuis gecategoriseerd als een 'andere dan openbare plaats' (artikel 8 van de Wom).¹ De burgemeester kan op grond van artikel 8 van de Wom bij een demonstratie op een 'andere dan een openbare plaats' uitsluitend opdracht geven deze te beëindigen en uiteen te gaan, wanneer de bescherming van de gezondheid of de bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden dat vordert. Dat betekent dat een verbod op voorhand van een demonstratie op een 'andere dan openbare plaats' niet mogelijk is en dat er bovendien één grond minder is voor een dergelijk verbod dan bij een demonstratie in de openbare ruimte (verkeerschaos). Wanneer de 'vrede' in het gemeentehuis ernstig zou worden aangetast, bijvoorbeeld door blokkades of langdurige bezettingen waardoor de dienstverlening wordt verstoord, is er ruimte om de demonstratie te beperken of te beëindigen².

Gezien de grootte van de sit-ins tot nu toe (drie tot vier personen), de beperkte duur ervan (een uur) en het karakter (een 'silent sit in') is er geen gevaar geweest voor de gezondheid of sprake van (vrees voor) wanordelijkheden en daarmee was voorkoming of beëindiging van de demonstratie niet aan de orde.

Wat betreft uw vraag hoe ik aankijk tegen de kwalificatie 'uitglijder': deze term zal ik als ambtsdrager niet gebruiken en past ook niet bij mijn stijl en werkwijze. Ik associeer een uitglijder eerder met een bananenschil dan met het hoeden van de Grondwet.

Vraag 3

Deelt u de mening dat de opiniërende – maar juridisch/grondwettelijk onjuiste – uitspraken van de fractievoorzitter van de VVD Huizen weliswaar binnen de grenzen blijven van een ander fundamenteel grondrecht, de vrijheid van meningsuiting (artikel 7 van de Grondwet), maar dat dergelijke uitspraken van een gemeenteraadslid niet bijdragen aan het vertrouwen dat burgers hebben in de overheid en de politiek?

Antwoord op 3.

Van een burgemeester en raadsleden mag worden verwacht dat zij de geldende regelgeving toepassen. Ik heb niet de indruk dat de fractievoorzitter van de VVD een andere mening is toegedaan. In hoeverre uitspraken van raadsleden op de sites van hun politieke partijen al dan niet

1 Men onderscheidt binnen de categorie 'andere dan openbare plaatsen' drie soorten plaatsen: 1. voor het publiek toegankelijke plaatsen, 2. niet voor het publiek toegankelijke plaatsen en 3. woningen in de zin van artikel 12 Gw. Voor het publiek toegankelijke plaatsen zijn voor een onbeperkt aantal personen toegankelijk, maar niet als openbaar bestemd. Het verblijf is er doel gebonden. Voorbeelden hiervan zijn 'winkels, warenhuizen, postkantoren, horecagelegenheden, musea, voetbalstadions, kerken en de voor een ieder toegankelijke gedeelten van bijvoorbeeld ziekenhuizen, universiteiten en gemeentehuizen'

² ECLI:NL:RBNHO:2022:1402 – Dit betrof een demonstratie op het gemeentehuis van Castricum, waarbij demonstranten het gemeentehuis niet wilde verlaten dan het moment waarop de gemeente Castricum de ecologische noodtoestand zou uitroepen.

bijdragen tot het herstellen van het vertrouwen van de burgers in “de politiek” is in het algemeen zeer lastig te beoordelen en verdient wellicht een debat in meer algemene zin.

Wel wil ik in dezen een zorg van mij delen, namelijk over het mogelijk “politiek bedrijven” met het ambt van burgemeester en de beeldvorming die dat oplevert. Als drager van het ambt van burgemeester ben ik er immers verantwoordelijk voor dat het ambt niet inboet aan gezag en vertrouwen. Er springen namelijk twee zaken in het oog in de betreffende blog: ten eerste (het beeld van) de vermeende toestemming die een burgemeester zou geven voor een demonstratie en ten tweede de vergelijking die wordt gemaakt tussen dat vermeende toestaan van de sit-ins en mijn verzoek aan raadslid Koning om niet een sticker met de Israëlische vlag op zijn laptop te tonen tijdens een raadsvergadering. Tijdens de raadsvergadering is de norm dat er zonder last of ruggespraak wordt gediscussieerd, zonder andere vormen van beïnvloeding. Voor de raadsvergadering geldt een bijzonder regime.

Op een aanmelding van een demonstratie heeft de burgemeester géén besluit te nemen. Dat de sit-ins niet verboden dan wel beëindigd zijn is geen blijk van willekeur of partijdigheid, maar valt binnen het wettelijk kader. Mijn verzoek aan de heer De Koning omtrent de sticker op zijn laptop was van een andere aard en context, namelijk die van raadsvoorzitter die zorgt voor een ordelijk verloop van de raadsvergaderingen. Om maar in “fruittermen” te blijven: ik zou geen appels met peren vergelijken.

De vrijheid van meningsuiting ontslaat niemand van de verantwoordelijkheid om zorgvuldig om te gaan met de feiten en bijvoorbeeld eerst vragen te stellen en dan te oordelen. Zeker als het gaat om de kwetsbaarheid van het burgemeestersambt. In dit kader wil ik graag teruggrijpen naar onze beantwoording van raadsragen van de Christenunie en Leefbaar Huizen van 14 november jongstleden:

*Wij als politiek en bestuur hebben een niet te onderschatten voorbeeldfunctie. De kern van onze democratische rechtsstaat is dat alle inwoners van Nederland het recht hebben om hun eigen opvattingen te hebben. Dit leidt onvermijdelijk tot verschillende inzichten, die in sommige gevallen diametraal tegenover elkaar staan. Wat wij echter allemaal gemeen blijven houden is onze overtuiging dat het bespreken van die verschillende opvattingen de sleutel is tot het vreedzaam laten samenleven van al die verschillende mensen en verschillende groepen met al die verschillende opvattingen. In onze raadszaal is het aan ons om te laten zien aan onze inwoners hoe wij dit doen. Met woorden. Soms op het scherp van de snede, maar altijd met een gemeenschappelijke basis; **de democratische rechtsstaat.***

Hierbij zijn alle vragen nu in essentie beantwoord.

Met vriendelijke groet,
De burgemeester,

Geanonimiseerd

N. Meijer

Huizen, 23 januari 2025

Betreft: raadsvragen over de toepassing van en uitspraken over het demonstratierecht

Geacht college,

D66 Huizen ziet het – in artikel 9 van de Grondwet en in artikel 11 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) neergelegde – grondrecht om te demonstreren als één van de fundamenteën van de democratische rechtstaat.

Op 8 en 17 januari 2025 vonden twee demonstraties (in de vorm van een zogenaamde sit-in) plaats in het gemeentehuis van Huizen. Daarover verschenen diverse krantenartikelen in het HuizerNieuws en De Gooi- en Eemlander. Daarnaast schreef de fractievoorzitter van VVD Huizen er een (openbaar) blog over (op huizen.vvd.nl) en stelde de heer Koning van Leefbaar Huizen er een reeks raadsvragen over (agendapunt 5.3 van de raadsvergadering van 13 februari 2025).

Naar aanleiding van het bovenstaande heeft D66 Huizen de volgende raadsvragen:

1. Artikel 9 van de Grondwet, artikel 11 van het EVRM en de Wet Openbare Manifestaties (WOM) bieden de burgemeester slechts zeer beperkt de ruimte om een tijdig aangemelde demonstratie op een openbare plaats te beperken, verbieden of beëindigen. Alleen als het strikt noodzakelijk is (vanwege een concreet gevaar voor de gezondheid, een ernstige verstoring van het verkeer, of dreigende wanordelijkheden) kan de burgemeester een demonstratie beperken, verbieden of beëindigen.
Deelt u de mening dat er voorafgaand of tijdens de twee demonstraties in het gemeentehuis nog geen begin van een legitieme reden of grond was om deze demonstraties te beperken, laat staan te verbieden of te beëindigen?
2. In de blog van de fractievoorzitter van de VVD Huizen (d.d. 8 januari 2025) wordt het volgende gesteld: “Het toestaan van een protestactie binnen de muren van het gemeentehuis (...) zet de deur open voor ongewenste situaties in de toekomst. Buiten het gemeentehuis is er ruimte genoeg om je opvattingen kenbaar te maken. Dat had de burgemeester zich moeten realiseren (...) Toch kan het toestaan van deze actie binnen het gemeentehuis gerust zonder overdrijving de eerste uitglijder van het nieuwe jaar genoemd worden.”
Deelt de portefeuillehouder de kwalificatie “de eerste uitglijder van het nieuwe jaar”?
Of deelt u de mening van D66 Huizen dat het toestaan van een demonstratie in het gemeentehuis, onder de ordelijke omstandigheden zoals die plaatsvonden op 8 en 17 januari 2025, niets meer of minder is dan het juridisch correct toepassen van de Grondwet, het EVRM en de WOM, en het uitvoeren van de democratische plicht van de burgemeester?
3. *Deelt u de mening dat de opiniërende – maar juridisch/grondwettelijk onjuiste – uitspraken van de fractievoorzitter van de VVD Huizen weliswaar binnen de grenzen blijven van een ander fundamenteel grondrecht, de vrijheid van meningsuiting (artikel 7 van de Grondwet), maar dat dergelijke uitspraken van een gemeenteraadslid niet bijdragen aan het vertrouwen dat burgers hebben in de overheid en de politiek?*

Wij verzoeken om schriftelijke beantwoording van deze vragen voorafgaand aan de raadsvergadering van 13 februari aanstaande.

Met vriendelijke groet,

Maarten Baltus
D66 Huizen